

# IGETANULMÁNY

BALOG MARGIT

## Az Úr érkezése...\* Habakuk 3,1–19

*R*evidéált új fordítású Biblia, 2014 (RÚF) <sup>1</sup>Habakuk próféta imádsága. A panasznépek dallamára. <sup>2</sup>URam, hallottam, amit hirdettél, félelem fog el attól, amit teszel, URam. A közeli években valósítsd meg, a közeli években tedd ismertté! De haragodban is gondold az irgalomra! <sup>3</sup>Témán felől jön az Isten, Párán hegyéről a Szent. (Szela.) Fensége beborítja az eget, dicsősége betölti a földet. <sup>4</sup>Ragyogása olyan, mint a napfény, sugarak támadnak kezéből: abban rejlik az ereje. <sup>5</sup>Előtte dögvész jár, lába nyomán láz támad. <sup>6</sup>Megáll, és megrendíti a földet, szét néz, és megriasztja a népeket. Szétporladnak az ősi hegyek, lesüllyednek az ősrégi halmok; ősrégi ösvényeken jár. <sup>7</sup>Látom, amint omladoznak Kúsán sátrai, reszketnek Midján földjének sátorlapjai. <sup>8</sup>A folyamok ellen lobbantál haragra, URam? A folyamokra haragszol, vagy a tengerre vagy dühös? Azért jössz vágató lovakkal, győzelmet hozó harci kocsikkal? <sup>9</sup>Ijad harcra kész, tegzed nyilakkal tele. (Szela.) Folyóknak hasítasz medret a földbe. <sup>10</sup>Ha meglátnak téged a hegyek, remegni kezdenek, mindent elborít az áradat, morajlik a mélység vize, magasra emelkednek partjai. <sup>11</sup>A nap és a hold lakóhelyén marad, amikor nyilaid villogva cikáznak, és dárdád ragyogva villámlik. <sup>12</sup>Felindulásodban taposod a földet, haragodban csépeled a népeket. <sup>13</sup>Kivonulsz néped szabadítására, föl kentet szabadítására. Széttúzod a büns házának tetejét, föltárod alapját, egészen a szikláig. (Szela.) <sup>14</sup>Nyilaiddal átlőtöd harcosainak vezérét, pedig már rám törtek, hogy megfutamítsanak; ujjongtak, hogy fölfalhatják rejtekhelyén a szegényt. <sup>15</sup>Átgázoltál lovaiddal a tengeren, a nagy vizek habjain. <sup>16</sup>Hallottam, és reszketett a szívem, hangjától megremegtek ajkaim; fájdalom járja át csontjaimat, reszkető léptekkel járok. Bár csak nyugtom lenne a nyomorúság napján, amely eljön a bennünket fosztogató népre! <sup>17</sup>Mert a fügefák nem fognak virágozni, a szőlőtőkéken nem lesz gyümölcs. Hiányozni fog az olajfák termése, a kertek sem teremnek enivalót. Kivész a juh az akolból, és nem lesz marha az istállókban. <sup>18</sup>De én vigadozni fogok az ÚR előtt, víg öröme indít szabadító Istenem. <sup>19</sup>Az ÚR, az én Uram ad nekem erőt; olyanná teszi lábamat, mint a szarvasokét, és magaslatokon enged járni engem. A karmesternek: húros hangszerre.

Szent István Társulati Biblia (SZIT) <sup>1</sup>Habakuk próféta imája. A siralmak dallamára. <sup>2</sup>URam, híred eljutott hozzám. Uram, tetteid megrendítettek; a mi időnkben is vidd őket végbe, a mi időnkben is add őket tudtul! Haragodban is gondold az irgalomra! <sup>3</sup>Közeledik az Isten Témán felől, és Fárán hegyéről a Szent. (Szünet.) Dicsősége

\* Elhangzott a 2017. április 3-i akadémiai istentiszteleten, virágvasárnap előtt.

elborítja az egeket, méltósága betölti a földet. <sup>4</sup>Ragyogása olyan, mint a napfény, kezéből sugarak törnek elő, abban van ereje. <sup>5</sup>Előtte pestis jár, a nyomában láz halad. <sup>6</sup>Megrendíti a földet, ha feláll, megrémíti a népeket, ha körülnez. Leomlanak az időtlen hegyek, összedőlnek az örök halmok: az ő útjai ősidőktől fogva. <sup>7</sup>Láttam Kusán réműlettől sújtott sátrait, és hogy mint remegtek Midián földjén a házak. <sup>8</sup>Uram, talán a folyamok ellen lángolt fel haragod? A tenger ellen indulatod? Ezért szállsz fel lovaidra, és diadalmas szekereidre? <sup>9</sup>Íjadat felvontad, a tegzed tele van nyíllal. (Szünet.) Patakokkal szántod fel a földet, <sup>10</sup>ha meglátnak a hegyek, megrémülnek. Kiáradnak az örvénylő vizek, a mélység hallatja szavát, kezét magasra emeli. <sup>11</sup>Hajlékában marad a nap és a hold, elrejtőzik nyilaidnak csillogása, lándzsáidnak villogása elől. <sup>12</sup>Méltatlankodva tiprod a földet, haragodban elgázolod a népeket. <sup>13</sup>Kivonulsz, hogy megszabadítsd népedet, hogy megszabadítsd fölkenedet. Romba döntöd a gonosznak házát, egészen a szikláig feltárod alapját. (Szünet.) <sup>14</sup>Dárdáiddal átszegezted harcosainak vezérét, akik örömujjongással körüljártak, hogy szétszórjanak minket. Mintha csak rejtekhelyükre mennének, hogy megegyék a szegényt! <sup>15</sup>Lovaddal összegázoltad a tengert, a nagy vizek iszapját. <sup>16</sup>Meghallottam és megrendült a bensőm. Ajkaim remegtek hallatára, csontjaim elszuvasodtak, lépteim bizonytalanná váltak. Nyugodtan várom a szorongatás napját, amely felkél a minket nyomorgató népre. <sup>17</sup>(Nem rügyezik ki többé a fügefá, a szőlő nem hoz többé termést; az olajfa termése elpusztul, a szántóföld nem terem eledelt, a juh kivész az akolból, s ökör sem lesz az istállókban.) <sup>18</sup>Én azonban örülök az Úrban, ujjongok üdvözítő Istenemben. <sup>19</sup>Az én erőm az Úr, az Isten. A szarvaséhoz teszi hasonlónvá a lábam, felvisz a magasságokba. (Az énekmester szerint. Húros hangszerre.)

Mi akar ez lenni...? Ósi győzelmi ének, mint Mirjamé és Debóráé? Egy eltévedt zsolttár? Vagy éppen istentiszteleti liturgia egy rég elpusztult templomból? Bármelyik is, vagy éppen mindegyik, de egyről szól: AZ ÚR ÉRKEZÉSE, még ha nem is úgy érkezik, mint Ady versében, hanem sokkal félelmetesebben, a próféta számára is réműletesen – másképp, mint várta, vagy mint a régi, szép, elmúlt időkben.

Amikor virágvasárnapra, nagypéntekre és húsvétra készülünk, akkor is ezzel nézünk szembe: Jézust ugyan Jeruzsálemben bevonulásakor rég várt Messiásként ünneplik követői, de öt nappal később megfeszítik, egyik tanítványa elárulja, a másik megtagadja! A reménység nem úgy teljesedik be, ahogyan a várakozók számítottak rá. Már karácsonykor sem: a három bölcс rossz helyen kopogtat, és a Megváltót nem a királyi palotában találják, hanem a szegények között, egy istállóban. Így aztán: egészen más úton térnek haza!

Nem úgy érkezik, ahogyan számítunk rá. A próféta is ezt tapasztalja ebben az imádságban olyan kegyetlenül, hogy az fizikai tüneteket vált ki nála: *Hallottam, és reszketett a szívem; fájdalom járja át csontjaimat, reszkető léptekkel járok (16. RÚF).*

Miért nem úgy történik? Miért nem valósul meg, amit várunk a világtól – emberektől – Istentől? Ha igazán komolyan vesszük, annyi mindenben csalódhatunk: egymásban, a szeretteinkben vagy éppen a hivatásunkban, az egyházban, sőt még önmagunkban is! Amit várunk, valóra válik? Nem úgy, ahogyan szeretnénk – lesznek csalódások. És akkor azt kérdezzük magunktól: talán nincs is mire várni, jobb, ha nem táplálunk hamis reményeket, csak élünk egyik napról a másikra... majd lesz valahogy?

Úgy van ez, mint amikor valaki állást kapott egy kertésznél. Azzal bízta meg, hogy a babérfákat metsse meg egy ünnepség előtt. Legyenek gömb alakú díszfák az elvadult bokrokból, és ő nekilátott a munkának. Levágta a vadhajtásokat, lenyeste a kiálló ágakat, lekerekítette, míg három egyforma gömb alak nem lett belőlük. Büszkén hívta a mestert, aki némán szemlélte a bokrokat, végül azt mondta: „Ezek aztán gömbök, de hová lettek a babérfák?”

Csak akkor lesz minden a kívánságunk szerint, ha a saját képünkre alakítunk másokat, ha addig igazítjuk helyre a vadhajtásokat, míg el nem tűnik minden idegen vonás. De akkor már nem is másokkal vagyunk együtt, hanem csak saját magunkkal – magunkra maradunk.

A Biblia lapjain is sokszor találkozunk ezzel. Nemcsak emberekkel, hanem Istennel is átélethetünk keserű csalódásokat, Benne is találunk érthetetlen ellentmondásokat. Erről szól Habakuk könyve is, ahogy olvastuk: *Hallottam, és reszketett a szívem; fájdalom járja át csontjaimat, reszkető léptekkel járok (16. RÚF).*

## De hogyan is jutott idáig?

Habakuk látomása szép emlékekkel kezdődik, felidézi, milyen volt Isten régen. Uram, híred eljutott hozzám. *Uram, tetteid megrendítettek; a mi időnkben is vidd őket végbe! (2. SZIT)* Felidézi a múltat, mint mi, amikor a reformációra emlékezünk: nem történelmi alapossággal, de így közelebb áll hozzánk. Így beszél róla: *a Szent, Fensége beborítja az eget... Ragyogása olyan, mint a napfény, sugarak támadnak kezéből: abban rejlik az ereje. Előtte dögvész jár, lába nyomán láz támad, megriasztja a népeket. Szétporladnak az ősi hegyek, lesüllyednek az ősrégi halmok (3–7. RÚF).* Majd hirtelen változik a kép, Habakuk megrémül: valóban úgy volt, ahogy gondolta? Az örömteli kép helyett egy egészen más Istent lát, és riadtan kérdezi: Te vagy az? Először csak aggódva: *Haragra lobbantál, URam? (8.)*, aztán rémisztő valóság lesz belőle: *Felindulásodban taposod a földet (12. RÚF)*, visszaemlékszik a történetekre az özönvízről, *amikor mindent elborít az áradat, morajlik a mélység vize (10. RÚF)*: Tőled jönnek a természeti katasztrófák is? Nemcsak világosság vagy, hanem sötétség is? *Hallottam, és reszketett a szívem, hangjától megremegtek ajkaim (16. RÚF).*

Így foglalja össze ez az imádság, ami nekünk Istenben idegen, érthetetlen, félelmetes. Miért lesz ilyen a találkozás vele? Hogy lehet ezt elviselni?

Emlékezzünk csak Illésre a Kármel hegyén: Isten tüzet küldött az égből az áldozatára, aztán ő megölte a Baál-papokat, mégsem ő győzött; menekülnie kellett a Sínai-hegyre. De a viharban, mely sziklákat tört porrá, nem volt ott Isten, a földrengésben és a tűzben sem. *A tűz után halk és szelíd hang hallatszott (1Kir 12,19 RÚF)*, és akkor Illés meghallotta. Egyszer egy félelmetes eseményben, máskor a csöndben.

Ez történik virágvasárnap is, amikor Jézus nem lovon vonul Jeruzsálembe, hanem számaron; nem lovakkal, páncélosokkal érkezik, mint egy hódító, hanem mint segítő, szabadító, a világ Megváltója.

Így van ez az imádság végén is. Habakuk reszket, bizonytalan, majd váratlanul azt mondja: *nyugodtan várom a nyomorúság napját (16. SZIT)*. Erre nincs magyarázat. A zsoltárokból találkozunk ezzel: a 22. zsoltár, amelyet Jézus a kereszten

imádkozott, így kezdődik: *Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem? [...] Hívlak nappal, de nem válaszolsz, éjszaka is, de nem tudok elcsendesedni (Zsolt 22,1.3. RÚF)*. Aztán hirtelen megszakad a panasz, és váratlanul megszólal az ujjongás: *Hirdetem nevedet testvéreimnek, dicsérlek a gyülekezetben (Zsolt 22,23 RÚF)*.

Mi történik az imádkozóval? Titok éppúgy, mint az az érthetetlen fordulat nagypéntek és húsvét között, amikor a titokra fény derült Jézus új életre támadásával. Mégis titok maradt, mert *nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené (Rm 9,16 RÚF)*. De éppen ezért velünk is megtörténhet: a Krisztussal való titokzatos közösségben (Kálvin). Amit Habakuk átélt, megtapasztalt, az a hit titka, amit nemcsak szavaival mondott el, hanem az életében is igaznak bizonyult: *az igaz ember a hite által él (2,4 RÚF)*. Éppen erről tanúskodik imádsága, és arról, ami ebből következik.

Először is megvallja: *Mert a fügefák nem fognak virágozni, a szőlőtőkéken nem lesz gyümölcs..., a kertek sem teremnek ennivalót..., és nem lesz marha az istállókban. Én azonban örülök az Úrban (17. RÚF)*. Ez a hit: minden ellenkező látszat ellenére. Mert aki Istenben bíz, nem arra számít, amit lát, amit elért, amije van. Nem azon múlik az életünk, a jövőnk. Mi Benne bízunk, nem magunkban vagy másokban, nem emberekben, helyzetekben vagy dolgokban, hanem az élő Istenben. Pál apostol is erre biztat minket a börtönből: *Örüljete az Úrban mindenkor! (Fil 4,4 RÚF)*, mert Neki lehet örülni még a legnehezebb körülmények között is.

Másodsorban: Mivel a látszat és a tapasztalat ellenére lehetek biztos abban, hogy Isten velem van, ezért a hit az a bizalom, hogy *[a]z ÚR, az én Uram ad nekem erőt; és – ahogyan Habakuk kéri – olyanná teszi lábamat, mint a szarvasokét, és magaslatokon enged járni engem (19. RÚF)*. Ez ellenkezhethet mások tapasztalatával is. Miért velem történik, nem másokkal? Miért lehetek én biztos, ha mások kételkednek? Miért nekem ad erőt, másoknak nem? Miért örülhetek én, míg mások szenvednek? Ez a hit titka, de alázata is: nem magamnak köszönhetem vagy másoknak, vagy a szerencsémnek, hanem egyedül Neki. Erről a titokról szólhat az életünk, a bizonyosságtételünk, ez lehet az egyház titka, a megújulásé... Vajon megvan-e bennünk, a közösségeinkben ez a hit?

Végül egy utolsó, érthetetlen ellentmondás: Isten a Biblia elején attól tart, hogy az ember istenné akar lenni, az Újszövetségben pedig éppen Isten akar ember lenni Jézusban. Nem csak az ember van ellentmondásban azzal, milyen ember akar lenni, Isten is ellentmondásban van azzal, milyennek gondoljuk őt. Ilyen titokzatos ellentmondásokról szól a Biblia, és azt hirdeti: aki elviseli ezt, hogy Isten úgy találkozik velünk, mint aki egészen más, az találja meg az igazi életet. Mert *aki meg akarja tartani, az elveszti, és aki elveszti..., az megtalálja (Mk 8,35)*, ahogyan Jézussal is történt, és megtörténhet vele és általa velünk is: meghalok annak, amit én akarok, hogy új élet kezdődjön együtt Vele, *többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem (Gal 2,20 RÚF)*. Azért, hogy így – ahogy Pál apostol mondja – *megismerjem őt és feltámadása erejét (Fil 3,10)*. Erre készülünk, Krisztussal meghalva és új életre támadva, átélve a magunk nagypéntekjét és húsvétját, feltámadását hit által, hogy aztán hirdethessük másoknak is, hogy lehessen újra reformáció, hogy legyen az egyház egyház...

Balog Margit